

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ АВТОНОМНОЇ РЕСПУБЛІКИ КРИМ
КРИМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ ІНСТИТУТ

**ПРОБЛЕМИ
СУЧАСНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ**

*Серія: Педагогіка і психологія
Випуск п'ятий*

Київ
«Педагогічна преса»
2003

ББК: 74.04 М43

П 78

Рекомендовано вченою радою Кримського державного гуманітарного інституту

від 29 серпня 2003 року (протокол № 1)

Проблеми сучасної педагогічної освіти. Сер.: Педагогіка і психологія. – 36. статей: Вип.5. – К.: Пед.преса, 2003. – 328 с.

Редакційна колегія:

О.В. Глузман	- професор, доктор педагогічних наук;
М.Я. Ігнатенко	- професор, доктор педагогічних наук;
Г.Б. Корнетов	- професор, доктор педагогічних наук, академік РАО
В.Р. Льченко	- професор, доктор педагогічних наук, академік АПН України
В.Г. Бутенко	- професор, доктор педагогічних наук, член-кор. АПН України
Г.О.Балл	- професор, доктор психологічних наук;
І.Д.Бех	- професор, доктор психологічних наук; член-кор. АПН України
Г.В.Ложкін	- професор, доктор психологічних наук;
В.А.Семиченко	- професор, доктор психологічних наук;
Ю.Й.Машбиць	- професор, доктор психологічних наук

Відповідальний за випуск М.Я. Ігнатенко

Свідоцтво про державну реєстрацію Державного комітету інформаційної політики України серія КВ № 4028 від 10.02.2000 р.

Затверджено Президією ВАК України як фахове видання за спеціальністю педагогіка і психологія (Постанова №5 – 05/4 від 11.04.2001р.)

Рецензенти:

Бурда М.І. – доктор педагогічних наук, професор, член-кор. АПН України, заступник директора Інституту педагогіки АПН України;

Солодухова О.Г. – доктор психологічних наук, професор, декан факультету управління гуманітарними інфраструктурами, Слов'янський державний педагогічний інститут

ISBN 966-7320-39-1

ББК 74.04 М43

© Кримський державний гуманітарний інститут, 2003 р.

Резюме

Исследование направлено на поиск объективного критерия в формировании ценностных ориентаций будущего учителя в традиционно представленном единстве содержательного направления когнитивного, эмоционального и поведенческого уровней.

Summary

The research work is aimed at the search of the objective criterion in the forming of the valuable orientations of a future teacher in the traditionally offered unity of the substantial cognitive, emotional and behavior levels.

Література:

1. Аносов І.П. Сучасний освітній процес: антропологічний аспект. – К.: Твім інтер, 2003.- 391 с.
2. Троїцька Т.С. Право і свобода в антропологічних складових освіти // Постметодика. – 2002. - № 7-8. – С. 29-32.
3. Шелер М. Избранные произведения: Пер. нем./ Под ред. А.В.Денежкина. – М.: Гнозис, 1994. – 490 с.
4. Леонтьев А.Н. Потребности, мотивы, эмоции // Психология эмоций: Тексты. – М.: Изд-во МГУ, 1984. – С. 162-172.
5. Николаенко Д.Ф. Структура личности воспитателя // Формирование личности воспитателя общеобразовательной школы в педагогическом вузе. Сб. науч. тр. – К.: КГПИ, 1984. – С.12-19.
6. Макаренко А.С. Педагогическая поэма / Сост., вступ. ст., примеч., коммент. С.Невская. – М.: ИТРК, 2003. – 736 с.
7. Узнадзе Д.Н. Экспериментальные основы психологии установки // Психологические исследования. – М.: Наука, 1966. – 327 с.
8. Ярмаченко М. Антон Макаренко – класик української педагогіки ХХ століття: До 115-річчя від дня народження // Педагогічна газета. – 2003. – № 2. – Лютий. – С.3.
9. Аносов І.П. Педагогічне вчення А.С.Макаренка як інноваційний напрям антрепренерської освіти // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. Зб. наук. праць. – Харків, 2003. – № 4. – С.83-90.

Подано до редакції 12.05.03

УДК 373.2

МОТИВАЦІЙНО-ЦІННІСНА ГОТОВНІСТЬ ПЕДАГОГА ДО ГУМАНІСТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

***Поніманська Тамара Іллівна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
Рівненський державний гуманітарний університет***

Ідея гуманістичного виховання базується на усвідомленні унікальності кожної людської особистості, яке стає відображенням внутрішньої особистісної позиції педагога. У сучасних концепціях гуманістичної педагогіки суть виховання розглядається не як прямий вплив на особистість, а як соціальна взаємодія з нею різних суб'єктів: конкретних людей, їх мікрогруп і колективів, тобто суб'єкт – суб'єктна взаємодія, діалог, у якому беруть участь конкретні люди. Виховна цінність цієї взаємодії визначається тим, які особистості беруть у ній участь, в якій мірі вони самі усвідомлюють і відчують себе особистостями і бачать особистість у кожному, з ким вступають у взаємодію.

Концепція підготовки педагога до гуманістичного виховання базується на трьох важливих теоретичних положеннях. По-перше, психолого-педагогічний аналіз гуманістичної парадигми виховання дозволяє розглядати його як

суб'єкт-суб'єкту взаємодію на основі розвитку певної духовної спільності, де вищою метою педагога є не лише створення найсприятливіших умов для саморозвитку дитини, але й сам він розвивається як особистість, що одержує можливість для самоактуалізації. Макрорівень гуманізації виховання характеризується змінами у змісті спілкування педагога з дитиною, розробленням нових концепцій, програм та відповідною підготовкою педагога. Мікрорівень характеризує взаємини “вихователь-дитина”, їх спільну діяльність.

По-друге, розглядаючи реалізацію в діяльності педагога гуманістичного підходу до особистості дитини як один з механізмів здійснення ідей гуманістичного виховання, можна стверджувати, що значні труднощі, з якими зустрічається педагог, пов'язані з тим, що у авторитарній виховній системі він розглядається як засіб передачі уніфікованого змісту освіти. Тенденція до реалізації педагогом гуманістичного підходу до дитини буде перетворюватися у його прагнення тоді, коли вона буде осмислена ним як цінність. Таке розуміння відповідає провідній ідеї людиноцентрованого підходу до виховання, про який К.Роджерс писав: “Нелегко бути глибоко людяним, довіряти людям, поєднувати свободу з відповідальністю. Шлях, представлений нами, – це виклик. Він передбачає зміну нашого мислення, нашого способу буття, наших взаємин з вихованцями. Він передбачає непросте прийняття на себе обов'язків демократичного ідеалу. Усе це у кінцевому рахунку зводиться до питання, яке ми повинні поставити індивідуально і всі разом – чи насмілюватися для розв'язати проблеми гуманістичного виховання важливо аналізувати особливості становлення суб'єктності учасників педагогічного процесу. Слід визнати, що якщо щодо вихованців така позиція дослідників вже усталюється, то право педагога “бути творцем педагогічного процесу” лише в останні роки набуває недеklarативного змісту.

На підтвердження нашої позиції пошлемося на дослідження, у яких відзначається, що назріла необхідність зміни моносуб'єктного екстерналістського підходу на полісуб'єктний діалогічний, сутність якого полягає не у передачі і засвоєнні чогось, а в спільному особистісному зростанні педагога і учнів. І.Д.Бех, О.Г.Асмолов, В.П.Зінченко, С.О.Мусатов гуманістичну спрямованість педагога пов'язують із специфікою професійно-педагогічної спрямованості, створенням передумов для формування соціальної відповідальності, спонуканням до самоосвіти і самовиховання, наголошують на необхідності гуманістичної педагогічної позиції педагога, орієнтації на особистісний зорієнтований підхід у вихованні.

Розуміння гуманізації виховання як забезпечення особистісної включеності у цей процес педагога і дитини вимагає встановлення психолого-педагогічних закономірностей, що забезпечують означену взаємодію. Метою нашого дослідження є встановлення особливостей формування у майбутніх педагогів готовності до гуманістичного виховання дітей. Розглянемо роль мотиваційно-ціннісного компонента означеної готовності.

Традиційна система педагогічної взаємодії піддається змінам досить важко, що зумовлено, перш за все, стереотипами педагогічного мислення, серед яких найпоширенішим є визнання вимоги до педагога “бути у всьому правильним”. Такий підхід не враховує суті проблеми педагогічної взаємодії як

співтворчості педагога і вихованця. Ми вважаємо за необхідне вбачати у вихованні ставлення людини до людини. Відтак, питання формування нового педагогічного мислення вимагає аналізу ціннісно-орієнтаційної сфери педагога, яка, загалом, визначає зміст і спрямованість активності особистості, а її зміни детермінують зміну спрямованості особистості педагога. Наша позиція співзвучна з теорією, англійського психолога і педагога Р.Бернса, який наголошує на тому, що вихователь, розвиваючи у дитини здорову самосвідомість, повинен мати чітке уявлення про чинники розвитку своєї власної “Я-концепції” та орієнтує педагога на усвідомлення своєї діяльності як глибоко людського покликання, що виключає несправедливе, байдуже ставлення до дитини, вважаючи, що це допоможе саморозвитку як гідної особистості.

Безперечно, означена позиція набуває особливого значення стосовно виховання наймолодших дітей, адже для повноцінного розвитку дитини необхідне її позитивне ставлення до себе, відчуття цінності свого “Я”, віра у свої сили і можливості, що обумовлюється ставленням дорослих, їх прийняттям особистості, що розвивається. До такого прийняття дитини здатний лише той вихователь, який має відповідне ставлення до самого себе. Відтак у структурі ціннісних орієнтацій педагога пріоритетне місце мають цінності самоприйняття та прийняття особистості дитини.

Відомо, що зміна цінностей відбувається у результаті усвідомлення невідповідності між “Я-концепцією” і цінностями, настановами та поведінкою. Перш за все змінюється система ставлень особистості (до себе, до навколишнього світу), потім з’являється нове становлення до себе, оточуючого, нові настанови та дії. Формування гуманістичної позиції педагога починається і значною мірою визначаються у період навчання у вищому навчальному закладі. Педагогом-гуманістом може стати не просто “знаюча” людина, а той, хто здатний до професійного, духовного, культурного саморозвитку, тому важливо вже в процесі професійної підготовки сформувавши у студента не лише об’єктну, а й суб’єктну позицію, тобто позицію активного професійного саморозвитку і самовиховання.

Як показує масове обстеження, значна частина абітурієнтів вищих педагогічних закладів не володіє стійкою системою цінностей, мотивацією до ціннісно-орієнтованої діяльності. Аналіз системи підготовки студентів до виховання дітей дошкільного віку виявляє недостатній рівень уваги до діагностики і розвитку цінностей майбутніх педагогів. Переважна увага у процесі педагогічної підготовки звертається на предметно-операційну підготовку. Аналіз діючих програм, спостереження та експериментальне дослідження мотивів педагогічної діяльності засвідчують, що процес формування гуманних цінностей у студентів гальмується через недостатню мотивацію педагога щодо здійснення завдань гуманістичного виховання. Низькою є здатність виявляти свої емоційні переживання на особистісному рівні, що виявляється у недосконалих способах пов’язання вихователем педагогічних проблем. Не підтримується важливий для педагога – “дошкільника” досвід “запасів дитинства” (Ч.Айтматов) – здатність зберігати і осмислювати суб’єктивні переживання свого дитинства та їх вплив на наступні етапи свого життя, на власну педагогічну діяльність. Таким чином, поза увагою педагогів вищої

школи лишаються важливі резерви особистісного розвитку майбутніх вихователів.

У створенні моделі готовності педагога до гуманістичного виховання дітей дошкільного віку ми використали аналіз поліфункціонального застосування поняття суб'єкту діяльності у психології, який дозволяє виділити спільне у багатьох визначеннях – це здатність ставати у певну професійну позицію стосовно своєї діяльності. Стати суб'єктом своєї діяльності означає якісно освоїти цю діяльність, оволодіти нею і творчо ставитися до її здійснення. Визначення власної позиції, загалом, означає самостворення особистості у контексті професійної діяльності і вибудовування на цій основі професійної Я-концепції. Я-концепція досить динамічна, вона включає самооцінку, сприймання об'єктивних умов та суб'єктивних чинників, що впливають на особистість. Образ власного “Я” змінюється завдяки накопиченню теоретичних знань, роздумів про себе, свій життєвий шлях, своє покликання. Однак, визначальним моментом Я-концепції є формування соціального досвіду, який здобувається людиною у спілкуванні з іншими людьми, шляхом аналізу своєї та інших поведінки і діяльності, а також ставлень своїх та до себе. Доречно зауважити, що для успіху діяльності необхідне позитивне самоприйняття. Як стверджують психологи, позитивну Я-концепцію визначають переконаність у імпонуванні іншим людям, певненість у здатності до того чи іншого виду діяльності, почуття власної гідності. Позитивне ставлення до себе не лише не заважає позитивному ставленню до інших, але і є його необхідною умовою, як база, на якій воно засновується. Дослідження засвідчують, що педагог з позитивною, Я-концепцією здатний приймати зрілі професійні рішення, знаходити більшу кількість альтернатив поведінки, виявляти творчу активність. Негативна, Я-концепція є причиною багатьох труднощів у роботі педагога, як соціального, так і емоційного характеру, а головне – вона унеможлиблює виховання позитивної Я-концепції дитини. Саме тому у підготовці педагога важливо забезпечити поруч з когнітивним розвитком формування адекватної особистісної позиції. завдань гуманістичного виховання є робота над особистісним розумінням і прийняттям майбутніх вихователів як у курсах навчальних дисциплін (психології, педагогіки, основ педагогічної майстерності, діагностики і розвитку педагогічних здібностей), так і у психолого-педагогічних тренінгах.

Важливим джерелом особистісного смислу професійної діяльності у нашому дослідженні виступають педагогічні ідеї, які й спрямовують визначення педагога щодо цілей виховання, шляхів їх досягнення та кінцевого результату діяльності. Зауважимо, що нині засвоєння студентами багатоманітності підходів до виховання і навчання дітей відбувається у особливих умовах, адже сучасну ситуацію характеризує наявність у науці значної кількості концепцій виховання і розвитку особистості, а у освітній практиці – різноманітних підходів до організації педагогічного процесу, визнання авторських програм і технологій. Зрозуміло, що це створює об'єктивні умови для вільного вибору педагогічних ідей, який повинен здійснюватися майбутнім вихователем на основі ціннісного ставлення до дитини. Такий чином, інноваційна підготовка студентів набуває гуманістичної спрямованості.

Виходячи з означених позицій, можна визначити такі пріоритети підготовки педагога до гуманістичного виховання: педагог виявляє безумовне позитивне ставлення до дитини; почуває себе конгруентно, тобто виявляє себе такою людиною, якою він є; забезпечує засоби навчання і виховання дітей, створюючи умови для розв'язання проблем, значущих для них. Формування готовності до розв'язання цих завдань ми розглядаємо як етап професійного становлення студента, результатом якого є новоутворення, що в сукупності становлять мотиваційно-ціннісний, когнітивний та операційний компоненти. Показниками сформованості даних компонентів виступають: усвідомлення значущості ідей гуманістичного виховання у розв'язання завдань сучасної дошкільної освіти; рівень теоретичних знань і практичних умінь його здійснення; вміння оцінювати хід і результативність виховного процесу, власну педагогічну діяльність і свою особистість у процесі виховання.

Резюме

В статье рассматривается проблема мотивационно-ценностной готовности педагога к осуществлению задач гуманизации воспитания детей. Раскрыты особенности формирования гуманистических ценностей будущих воспитателей.

Summary

The problem of motivated and valuable teacher's readiness to fulfilling of the objects of children upbringing humanization is considered. The peculiarities of forming of future teachers' humanistic values are shown

Література:

1. Бернс Э. Развитие Я-концепции и воспитание. – М.: Прогресс, 1986. – 421 с.
2. Бех І.Д. Нова педагогічна позиція як предмет наукового осмислення // Проблеми професійної підготовки вчителя школи майбутнього. Зб.м-лів Всеукр.н.-пр.конференції. Т.1. – Мелітопіль, 2002. – С.4-14.
3. Колесникова И.А. Педагогическая реальность в зеркале межпарадигмальной рефлексии. – СПб.: СПб ГУПМ, 1999. – 242 с.
4. Мусатов С. Нормативний репертуар функціональних ролей учителя-гуманіста // Освіта і управління. – 1998. – №3. – С.20-30.
5. Rogers C. Freedom to Learn for the 80's. – Columbus – Toronto – Sidney, 1983. – 224 p.

Подано до редакції 18.08.03

УДК 371.132

ГОТОВНІСТЬ ДО ДІАГНОСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ЕЛЕМЕНТ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ ПЕДАГОГА

*Разорьонова Марина Валентинівна
аспірантка кафедри педагогіки,*

Луганський державний педагогічний університет ім. Т. Шевченка

Важливою складовою професіоналізму педагога є оволодіння ним засобами педагогічної діагностики, під якою ми розуміємо сукупність процесів вимірювання, накопичення, аналізу й інтерпретації даних, що дають змогу оцінити наявний рівень тієї чи іншої характеристики й спрогнозувати її подальший розвиток в учня. Тому актуальним є пошук шляхів формування готовності майбутніх вчителів до діагностичної діяльності.

Проблема підготовки майбутніх вчителів до ґрунтового й об'єктивного

ЗМІСТ

<i>Аносов І.П.</i> ПРО СУЧАСНІ АНТРОПОПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ТА КУЛЬТУРНО-СОЦІАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ СУСПІЛЬНОГО РОЗВИТКУ	3
<i>Агадуллин Р.Р.</i> ПОЛИКУЛЬТУРНАЯ ПРОФЕСИОНАЛЬНАЯ КОМПЕТЕНТНОСТЬ СОВРЕМЕННОГО УЧИТЕЛЯ	12
<i>Астахова В.И., Белова Л.А.</i> ГРАЖДАНСКАЯ ПОЗИЦИЯ ПЕДАГОГА – ОСНОВА ЕГО ПРОФЕСИОНАЛИЗМА	17
<i>Баженова Л.В.</i> САМООСВІТА У КОНТЕКСТІ БЕЗПЕРЕРВНОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ УЧИТЕЛЯ У СИСТЕМІ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ	22
<i>Белых А.С.</i> КУЛЬТУРА МИРОВОЗЗРЕНИЯ КАК КАТЕГОРИЯ МЕТОДОЛОГИИ ПЕДАГОГИКИ	27
<i>Брагина Г.В., Шевцова Н.П.</i> СТИЛИ ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ОБЩЕНИЯ ВОСПИТАТЕЛЯ С ДЕТЬМИ	32
<i>Бродская Е.А.</i> ПРОБЛЕМЫ ПОДГОТОВКИ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ КАДРОВ В УСЛОВИЯХ КЛАССИЧЕСКОГО УНИВЕРСИТЕТА	37
<i>Булахова Я.В.</i> ПУТИ ВНЕДРЕНИЯ ПРОГРАММНОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ НОВЫХ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ	44
<i>Бурзун І.В.</i> ДО ПИТАННЯ ПРО СИСТЕМУ ОСВІТИ ШВЕЦІЇ	53
<i>Вакуленко В.М.</i> ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГІВ	59
<i>Волкова Н.П.</i> ІНДИВІДУАЛЬНИЙ СТИЛЬ МОВЛЕННЯ ВЧИТЕЛЯ ЯК ПОКАЗНИК ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ	65
<i>Вольська Н.</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗОВАНОСТІ СТАРШОКЛАСНИКІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ	71
<i>Врубльова С.М.</i> О КОНЦЕПЦИИ ВОСПИТАНИЯ ДЕТЕЙ И МОЛОДЕЖИ (НОВЫЕ ТЕНДЕНЦИИ В ФИЛОСОФИИ ОБРАЗОВАНИЯ)	79
<i>Горюнова Е.С.</i> ПРОФЕСИОНАЛЬНЫЕ ЛИЧНОСТНО ОРИЕНТИРОВАННЫЕ ОТНОШЕНИЯ СОВРЕМЕННОЙ ШКОЛЫ КАК ОТНОШЕНИЯ ПЕДАГОГИЧЕСКОГО МИРОВОЗЗРЕНИЯ, ПЕДАГОГИЧЕСКОГО СОДЕРЖАНИЯ, ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ТЕХНОЛОГИИ	84
<i>Гузій Н.В.</i> АКСІОЛОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ	95
<i>Демідов Д.В.</i> ПАРИЗЬКА ДЕКЛАРАЦІЯ ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ	103
<i>Дикань В.С.</i> МЕТОДИЧЕСКИЕ ПРИЕМЫ РЕАЛИЗАЦИИ КОГНИТИВНОЙ МОДЕЛИ ОБУЧЕНИЯ В ЗАРУБЕЖНОЙ ПЕДАГОГИКЕ	108
<i>Дюккієва І.М.</i> ІНДИВІДУАЛЬНО-ТВОРЧИЙ ПІДХІД У ФОРМУВАННІ ІННОВАЦІЙНОЇ СПРЯМОВАНОСТІ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА	113
<i>Ігнатенко М.Я.</i> ВИКОРИСТАННЯ МАТЕМАТИЧНОЇ ЛОГІКИ В ШКІЛЬНІЙ МАТЕМАТИЦІ	118
<i>Канишева М.А.</i> РАЗВИТИЕ ГОСУДАРСТВЕННОЙ СИСТЕМЫ НАЧАЛЬНОГО НАЦИОНАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ В КРЫМУ	130

КОНЦЕ XIX – НАЧАЛЕ XX ВЕКА	
<i>Кирейчев А.В.</i> СУЩНОСТЬ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ГОТОВНОСТИ УЧИТЕЛЯ К ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКОМУ ИЗУЧЕНИЮ АГРЕССИВНОГО ПОВЕДЕНИЯ МЛАДШИХ ШКОЛЬНИКОВ	136
<i>Пыриков Е.В.</i> САМОСТОЯТЕЛЬНАЯ РАБОТА СТУДЕНТА НАД СОБОЙ КАК ОДНО ИЗ УСЛОВИЙ ФОРМИРОВАНИЯ ПОЗИТИВНОЙ Я-КОНЦЕПЦИИ БУДУЩЕГО УЧИТЕЛЯ В ВУЗЕ	143
<i>Клицова М.Н.</i> НЕКОТОРЫЕ АСПЕКТЫ ФОРМИРОВАНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ НАПРАВЛЕННОСТИ У СТУДЕНТОВ КЛАССИЧЕСКОГО УНИВЕРСИТЕТА	149
<i>Король Л.Л.</i> У ВИМІРІ ПОЄДНАННЯ ДОСВІДУ Й ІННОВАЦІЙ	155
<i>Крашеніннік І.В.</i> ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ В КОНТЕКСТІ ГУМАНІСТИЧНОЇ ПАРАДИГМИ ОСВІТИ	163
<i>Кузьмин В.Е.</i> ИНТЕЛЛЕКТ И КРЕАТИВНОСТЬ В СТРУКТУРЕ ОБЩЕЙ ОДАРЕННОСТИ: РЕТРОСПЕКТИВНЫЙ АНАЛИЗ ПОДХОДОВ К ИССЛЕДОВАНИЮ	166
<i>Кузьмин И.Е.</i> ПОТЕНЦИАЛЬНАЯ ОДАРЕННОСТЬ КАК ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ ПРОБЛЕМА: ИСТОРИКО-АНАЛИТИЧЕСКИЙ АСПЕКТ	174
<i>Курдюко С.В., Кузьмина Р.И.</i> О ПРОГНОЗИРОВАНИИ ОДАРЕННОСТИ ДЕТЕЙ МЛАДШЕГО ШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА	183
<i>Лутасєва Т.В.</i> ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ В ІНСТИТУТІ СХОДОЗНАВСТВА І МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН «ХАРКІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ»	192
<i>Москальова А.С.</i> ГЕНЕЗИС ПОГЛЯДІВ НА СТАНОВИЩЕ ЖІНКИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ	199
<i>Наимова Е.А.</i> СОДЕРЖАНИЕ И ТЕХНОЛОГИЯ ОБУЧЕНИЯ ДЕЛОВОМУ ПИСЬМУ УЧАЩИХСЯ ГИМНАЗИЙ	204
<i>Никейцева О.Н.</i> ИСПОЛЬЗОВАНИЕ АКТИВНЫХ МЕТОДОВ ПРИ ОБУЧЕНИИ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ	212
<i>221 Окса М.М.</i> ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ЗАГАЛЬНОПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН	228
<i>Поімаєвська Т.І.</i> МОТИВАЦІЙНО-ЦІННІСНА ГОТОВНІСТЬ ПЕДАГОГА ДО ГУМАНІСТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	232
<i>Разорьонова М.В.</i> ГОТОВНІСТЬ ДО ДІАГНОСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ЕЛЕМЕНТ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ ПЕДАГОГА	
<i>Романенко О.В.</i> ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ ФРАНЦІЇ	236
<i>Савченко С.В.</i> СОВРЕМЕННЫЕ СТУДЕНТЫ: ФРАГМЕНТЫ СОЦИАЛЬНО-ПЕДАГОГИЧЕСКОГО АНАЛИЗА	240
<i>Садовская Ю.Я.</i> ОСОБЕННОСТИ КОГНИТИВНОЙ СФЕРЫ СТУДЕНТОВ ГУМАНИТАРНОГО НАПРАВЛЕНИЯ	247
<i>Продвигина В.А.</i> ОПЫТ СИСТЕМНО-СТРУКТУРНОГО МОДЕЛИРОВАНИЯ СЛОЖНЫХ ОБЪЕКТОВ В ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ИССЛЕДОВАНИЯХ	253

Скалозуб В.О. НОВІТНІ ПЕДАГОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ УМІННЯ ОЦІНЮВАТИ НАВЧАЛЬНІ ДОСЯГНЕННЯ УЧНІВ МАЙБУТНІМИ ВЧИТЕЛЯМИ	267
Стрижак С.В. НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН	272
Тимченко Н.С. МОРАЛЬНЕ САМОВИХОВАННЯ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ	276
Ткач Д.И. ФИЛОСОФИЯ СОВРЕМЕННОГО ГЕОМЕТРО- ГРАФИЧЕСКОГО ПРОСВЕЩЕНИЯ	282
Троїцька Т.С. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ГУМАНІСТИЧНОЇ ОСВІТЯНСЬКОЇ ПРАКТИКИ	289
Тулегенова А.Г., Ревенко И.И. ЗНАНИЕ ОСОБЕННОСТЕЙ ФОРМИРОВАНИЯ ЛИЧНОСТИ РЕБЕНКА В СЕМЬЯХ «НОВЫХ РУССКИХ» КАК СОСТАВНАЯ ЧАСТЬ ПОЛИКУЛЬТУРНОГО ОБРАЗОВАНИЯ БУДУЩЕГО УЧИТЕЛЯ	293
Ширмова И.А. УСИЛЕНИЕ ВОСПИТАТЕЛЬНОГО ПОТЕНЦИАЛА ВЫСШЕЙ ШКОЛЫ НА СОВРЕМЕННОМ ЭТАПЕ	298
Шитова И.Ю. О СОВЕРШЕНСТВОВАНИИ ПСИХОЛОГО- ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВКИ БУДУЩЕГО ПЕДАГОГА	302
Шиян Н.І. ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ХІМІЇ ДО ЗДІЙСНЕННЯ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ СІЛЬСЬКОЇ МІСЦЕВОСТІ	306
Редькина Л.И. РОЛЬ КУЛЬТУРЫ В РАЗВИТИИ ЭТНОСА И ФОРМИРОВАНИИ ЕГО САМОСОЗНАНИЯ	311

Наукове видання
Проблеми сучасної педагогічної освіти. Серія: Педагогіка і
психологія. Випуск п'ятий .

Відповідальний за випуск М.Я. Ігнатенко

Редактор: Авраменко С.М.
Технічні редактори: Овчинникова М.В., Бекірова Е.Ш., Колесник Т.О.
Художнє оформлення Заргарян І.В.

Відповідальність за достовірність наведених у публікаціях фактів, дат,
найменувань, прізвищ, імен, цифрових даних несуть автори статей.

Наукові статті друкуються за авторськими варіантами.
Думка редакційної колегії може не співпадати з думкою авторів.

Здано до набору 10.08.2003. Підписано до друку 29.08.2003.
Формат 60x90x16. Друк офсетний. Тираж 500 пр.

Видруковано у друкарні Кримського державного гуманітарного інституту.
РВВ КДГІ
вул. Севастопольська, 2,
м. Ялта,
Автономна Республіка Крим,
Україна,
98635
тел. (0654)32-21-14,
факс (0654)32-30-13